

Мірошниченко Юрій

студент гр. ФМСЗМ-11,

Викерик Дмитро

аспірант кафедри фінансів ім. С.І. Юрія,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: канд. екон. наук, доцент Кізіма А.Я.

МИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Митна політика України на сучасному етапі розвитку, який характеризується наявністю кризових явищ, зокрема війни, зазнає певних змін, які необхідно узагальнити для розуміння подальшого її функціонування та окреслення напрямків вдосконалення, оскільки вона виступає складовою внутрішньої та зовнішньої політики України, виступає гарантом захисту національних інтересів (внутрішнього виробника), економічної безпеки, засобом розширення політичного і економічного впливу держави на зарубіжні країни.

У зв'язку з важливістю митної політики для держави, її масштабністю, проблемами у реалізації її основних засад, виникає необхідність всеохоплюючого вивчення її основних засад як на теоретичному, так і практичному рівнях. Питання функціонування митної політики держави на сучасному етапі досліджувалися такими науковцями як І. Бережнюк, І. Бондаренко, А. Войцещук, Герчаківський С., Годованець О., Десятнюк О., А. Крисоватий, А. Луцик, В. Мартинюк, А. Мазур, П. Пісний, Ю. Петруня, П. Пашко, Т. Тоцька, С. Терещенко, В. Ченцов тощо.

У період різноманітних катаклізмів, кризових явищ, об'єктивно знижується активність суб'єктів бізнесу, їх кількість, відповідно зменшуються і обсяги зовнішньоторгівельних операцій, можливості виходу на традиційні та нові ринки збуту вітчизняної продукції, що впливає на стан митної політики в країні загалом і відповідно на економічну безпеку, зокрема. Таким чином, можуть змінюватися завдання, функції, принципи, механізм здійснення митної політики під впливом відповідних суб'єктивних, та об'єктивних чинників.

Згідно Митного кодексу України «митна політика України являє собою систему принципів і напрямів державної діяльності у сфері здійснення забезпечення власних економічних інтересів і безпеки завдяки митно-тарифних і нетарифних регулюючих заходів зовнішньої торгівлі» [1].

Серед науковців існує велика кількість поглядів на зміст митної політики, зокрема «державна митна політика виступає системою принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної

безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики» [2, с. 171].

Основним законодавчим документом, який визначає роль та значення митної політики в Україні є Конституція України, крім неї Митний Кодекс є важливим регулюючим документом у цій сфері. Зазначимо, що в ухваленні багатьох рішень приймають участь різноманітні органи виконавчої, судової та законодавчої влади, внаслідок важливості питань функціонування митної політики. Але основним суб'єктом здійснення митної політики виступає Державна митна служба України, організаційна структура якої мала різний вигляд на протязі її функціонування за період незалежності України: від Державного митного комітету України (1991-1996), Міністерства доходів і зборів (2012-2014), Державної фіскальної служби (2014-2019) до Державної митної служби (1996—2012) і з 2019 року і по сьогоднішній день.

Основними функціями митної політики виступають фіскальна та контрольно-охоронна, причому в Україні основний наголос ставиться саме на першій функції, на відміну від багатьох зарубіжних країн. Це викликано гострою потребою держави у фінансових ресурсах, яка спостерігається практично на всіх етапах розвитку економіки України, причому ці масштаби цих потреб можуть змінюватись у залежності від загальної політичної ситуації як всередині країни, так і зовнішньополітичної. На цей процес мають вплив і форми митної політики, які застосовуються: протекціоністська, яка сприяє і підтримує внутрішнього товаровиробника і характеризується високим рівнем оподаткування імпортованих товарів і політика вільної торгівлі, яка навпаки, характеризується мінімальним рівнем обкладення митними платежами, що відповідно стимулює більш високий рівень імпорту.

Таким чином, митна політика є невід'ємною складовою економічної політики держави, має свій інструментарій, набір функцій і принципів, суб'єкт та об'єкт. Важливість проведення ефективної митної політики зростає особливо у період кризових явищ, таких як війна, що потребує осмислення нових тенденцій у її функціонуванні під впливом нових чинників впливу.

Література

1. Митний кодекс України: від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

2. Мужев О. О. Модель розвитку митної політики в Україні в контексті розвитку економічних процесів. *Економіка та управління підприємствами. Причорноморські економічні студії*. Випуск 27. 2018. С. 167 – 172.